

רשימת ספרי "בן מלך" שיצאו לאור עד עתה:

- תחומים
- ספרית העמק וה
- הסוכנות
- מי כרומבוס - נגות ונאולה
- ימים נודאים
- תחומים
- מי הפרים
- הגדה של פסח
- תוכנית
- בעניני צעדות המדיניות
- שמקור
- תמונה וספר
- שיר הרושם
- שבת קודש
- מרת ומסע
- שמענו עונה
- עיניים בש"ס ובחלכה
- זמרת שביב
- תקליט הקלטות שיעורים
- רשימת חי' - מאמי
- מבוא, בראשית-חג
- קר-גמולות
- בראשית חי' - ורא-ויחי
- שנת חי' - שנת-כסלה
- שנת חי' - מאמר-מבוא
- חי' - מפתחים
- שנת חי' - ורומה-קורי
- ויקרא-חי' - ויקרא-עמנו
- ויקרא חי' - אחרי-בחוקותי
- מברך חי' - מברך-שש
- מברך חי' - מברך-עני
- דברים חי' - דברים-דאה
- דברים חי' - שופטים-זאת-הבית

ניתן להשיג: mechonbenleech@gmail.com
בארכיון ניתן להשיג: sales@yefenbooks.com | Warehouse: 8482450220

פרשת צו - פרה תשפ"ד
גליון מס' 306

בסייעתא דשמיא

אוצרות בן מלך

מתורתו של מו"ר רבינו הגדול רבי לייב מינצברג זצוק"ל רבה של קהל עדת ירושלים

פרשת צו

נקטרת כליל, אלא רק הקומץ עולה להקטרה, והחלק הנותר מהמנחה הנתונה לגבוה נאכל לכהנים. אולם אין צורת הדברים שאכילת הכהנים היא מצד חלקם העצמי ככהנים כמו בשלמים, אלא חלקם הוא נתניה מאישי ה', אשר אכילתם היא בשליחות גבוה וכאכילת מזבח. [ולהלן (פסוק טו) 'בואר שאמנם שונה מנחת כהן שנקטרת כליל, מצד חביבות מעלת הכהן].

ומן הטעם הזה נאמר הדין ש'כל זכר בבני אהרן יאכלנה', שלא כחלק השלמים הנאכל לכהנים, שהוא

וזאת תורת המנחה... והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו... חלקם נתתי אותה מאשי, קודש קדשים היא כחטאת וכאשם. כל זכר בבני אהרן יאכלנה (ז, י"א)

בפרשת ויקרא נאמר רק שהנותרת מן המנחה ניתנת לאהרן ולבניו (ב, ג), וכאן פירטה התורה שהיא נתונה לאכילת אהרן ובניו וכן מפרש יתר דיני האכילה 'מצות תאכל במקום קדוש' וגו', ועוד מפורש כאן [ובפרשת ויקרא שם] כי חלק הכהנים הוא מאישי ה', ו'קודש קדשים היא כחטאת וכאשם'.

התורה קובעת בזה את גדר המנחה שביסודה היא 'מאישי ה'', כלומר שמצד גדר הבאתה נתונה היא כליל לה', ובזאת שונה היא מקרבן שלמים שהוא קדשים קלים, כלומר שאינו מיועד מעיקרו כולו לגבוה, אלא זבח משותף לגבוה ולהדיוט. לעומת המנחה שכולה מיועדת לגבוה, ולכן היא גם נמנית בפרשת ויקרא מיד אחר סוגי קרבנות העולה, וקודם פרשת השלמים.

ומה שהיא אינה נקטרת כולה אלא שהנותרת ממנה נאכל על ידי הכהנים, הוא מצד חסרון המעלה שאינה קרבן מהודר כמו עולה הבאה ממין החי, מבהמה ועוף, ולכן אין בה את המעלה שתהא

בגליון

פרשת צו

ביאורי פסוקים..... עמוד 1

היכל השבת

מה ידידות מנוחתך..... עמוד 8

חכמה ומוסר

ההכנה למצוה..... עמוד 9

מרגש השבוע

עץ חיים היא למחזיקים בה

הוצאות הדפסת גליון זה נודבו לזיכוי הרבים
ע"י ידידנו הנכבד מחשובי אברכי קהילתנו

החפץ בעילום שמו

זכות הפצת אור תורתו הבהירה של רבינו בעל הבן מלך
תעמוד לו ולמשפחתו להתברך בכל הברכות האמורות למחזיקי התורה
לראות ברכה והצלחה בכל אשר יפנו

להנצחת ותרומות "פרנס השבוע/החודש"
אפשר להתקשר לטלפון מס' 054-8422488

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל-054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתובת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל-052-7616048

מודעה רבה לאזורייתא

בס"ד

שמחים אנו לבשר לחברי ותומכי המכון
ולכלל אוהדי תורת רבינו בעל ה'בן מלך' זצוק"ל

שבעז"ה יתקיים מבצע חלוקת ומכירת ספרים מיוחד

בו ניתן יהיה להשיג את ספרי רבינו בעל ה'בן מלך' זצוק"ל

החלוקה/המכירה תתקיים ע"י הזמנה במערכת ממוחשבת

בקו "בן מלך" 033077354 שלוחה 7, בה יוכל כל אחד לעדכן

את הספרים שהוא מעוניין בהם, והמכון יעביר אותם

לביהכ"ס דקהילתנו הסמוך למקום מגוריו

המערכת תהיה פתוחה להרשמה מיום א' פרשת שמיני כ"א עד ב'

עד יום א' פרשת תזריע כ"ח עד ב'

חלוקת הספרים תתקיים ביום ג' א' ניסן וכיום ד' ב' ניסן

בין השעות 8-10 בערב

מחירי הספרים כדלהלן:

ביטחון

30 ש"ח

שיר השירים

30 ש"ח

עניינים בש"ס

40 ש"ח

שומע בעונה

30 ש"ח

הגדה של פסח

50 ש"ח

אשכנזיה דבן מלך

20 ש"ח

קטלוג קלטות

השיעורים

20 ש"ח

על התורה

כל נרוך - 50 ש"ח

על המועדים

כל נרוך - 40 ש"ח

חנמה ומוסר

40 ש"ח

שבת קודש

40 ש"ח

מגויי המכון - מ-50 ש"ח ומעלה זכאים לקבל הספרים בחינם,
פחות מ-50 ש"ח יקבלו את הספרים בחצי מחיר
נציגי המכון ייצרו קשר עם המזמינים לגבי התשלום

נצלו הזדמנות זו למלא את אוצרנם בספרי רבינו ה'בן מלך'

בברכה
הנהלת המכון

בשורה טובה למבקשי ה'

ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים

'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור במאגר הממוחשב ולהאזין לשיעורים

בפרשת השבוע ובענייני דיומא

שמעו ותחי נפשכם

וידו רצון שנובה להגדיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך

הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת

לתורמי המכון

ניתן לקבל החזר מס

על תרומות למכון בגובה של

עד 35% מערך התרומה

לפי סעיף 46

- ספרים
- למעלה השנה
- סדרת ספרים
- ביאורים ואמרים
- על הפרשה חמישי תורה
- שיעורים
- על הש"ס
- ספר
- הגות ומחשבות
- ביאורי סוחר
- ספר
- אמונה ומצוות
- מגאן
- תורה ודעת
- אמריכם
- תורה ודעת

הנצחות תורמים

קו בן מלך

03-3077354

מזמנה מכון

שיעורים 94 עמית מוסד

עמדת הטקסט בבדיקת מסות
לשמוע לשיעורי רבינו
מחולקים לפי נושאים
בכל התחומים

רשימת ספרי בן מלך

בתיבת המזמנה ברחבי העולם

לפנות להחליף: 054-8422488

כתובת: אוהב ישראל 1/9

ביתר עילית

קניית מוסד לפי סעיף 46

לתיבת הארצית

mechonbenmelech@gmail.com

**אוצרות
בן מלך**

מביא ג"כ מנחה כמו עני לא יבושו העניים ואף הוא יכניע את לבבו, עיי"ש.

ואשר נראה בזה לפי פשוטו, דבכך שקבעה התורה דרך מיוחדת לאופן הקרבת מנחת הכהונה, והבדילתה משאר המנחות המובאות על ידי בני ישראל, שכהן המביא מנחה דינו 'כליל תהיה' כמפורש בסמוך (פסוק טז), ושלא כשאר מקריבי המנחה שאינם מקריבים על המזבח כי אם את הקומץ, כדלעיל (פסוק ח). לכן כדי לבטא את חביבות קרבן הכהונה, הוקבע להקריב מנחת כהונה שבכך דייקא מתבטאת חביבות קרבן הכהונה, שיש עליו דין 'כליל תקטר'. וניכרת אפוא מעלתו של הכהן בקרבן של מנחה דוקא.

כי בקרבן מן החי לא היה שייך ביטוי זה של חביבות 'קרבן הכהונה', שכן גם אם היה נקבע שיהא נקטר כליל, לא היה בזה שום ביטוי של חביבות מיוחדת ל'קרבן הכהונה', שהרי כל קרבן עולה, בין של כל ישראל ובין של הכהן, דינו כך להקטירו כליל לה', ואין בכך שום יתרון מעלה בעולתו של הכהן, ולא היה ניכר בכך שהוא 'קרבן כהונה' דייקא. ורק במנחה שייך לקבוע דרך מיוחדת זו לקרבן הכהונה - שתהא 'כליל תקטר', בשונה מכל שאר מנחות דעלמא שאין בהן דין כזה, ובכך באה לידי ביטוי חביבותה המיוחדת שהיא 'מנחת כהונה', וזו מעלתה וייחודה.

וכשם שכהן המקריב מנחה דעלמא נאמר בו להלן הדין של 'כליל תהיה', כך גם מקריבים הכהנים את קרבן הכהונה במנחה ולא בזבח, כי לא שייך ביטוי מיוחד להיותו קרבן כהונה כי אם במנחה.

* * *

הכהן המחטא אותה יאכלנה... כל זכר בכהנים יאכל אותה (ו, יט, כב)

הכתוב נוקט פעמיים את אוכל הקרבן, כשמבואר מן הדברים שכל זכר מן הכהנים רשאי לאכול את החטאת, אך ההלכה היא שיש להקדים ולתת לכהן שעוסק בעבודת החטאת - **הכהן המחטא אותה הוא יאכלנה**, אלא שהוא יכול לחלק לכל כהן שירצה. וכדברי רש"י כאן: 'ואי אפשר לומר שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן הזורק דמה, שהרי נאמר למטה כל זכר בכהנים יאכל אותה'.

וכיוצא בזה הוא להלן בתורת האשם שנאמר

נאכל גם לבנות אהרן כמפורש בכתוב (להלן י, יד, ובמדבר יח, ט), כיון שהתם הוא חלק כהנים לכל דבר. אבל שיירי המנחות, הם מצד עצמם קודש קדשים, והכהן אוכל מאישי ה' ואכילה זו נתונה רק לבני אהרן הזכרים. זאת ועוד גם מקום האכילה שונה במנחה מבשלמים - שהמנחה נאכלת 'במקום קדוש' לעומת השלמים שנאכלים 'במקום טהור', כמו שמפורש לקמן (י, יג-יד).

והוא מה שסיים הכתוב 'קדש קדשים היא כחטאת וכאשם', כלומר שגם כחטאת ואשם ישנו גדר זה, שאף שהם 'קדש קדשים', דהיינו שהם מיועדים לגמרי לגבוה. בכל זאת אינם מוקטרים כליל, אלא רק האימורים עולים להקטרה, ואילו שאר הבשר נאכל על ידי הכהנים.

ובחטאת ואשם, הטעם שאינם מוקטרים כליל נראה שהוא מצד תוכן הקרבן שבא על חטא, וחסר בשלימות החביבות שיעלה כליל להקטרה, ולכן שאר הבשר הגם שהוא חלק גבוה, נדחה מהקטרה ונאכל על ידי הכהנים. ועל ידי אכילתם ממלאים את מקום אכילת המזבח, ונחשב לבעלים כאכילת גבוה, וכמו שכתוב להלן (פסוק כב) 'כל זכר בכהנים יאכל אותה קדש קדשים הוא'. וכן כתיב בפרשת מתנות כהונה בקורח (במדבר יח, ט) 'זה יהיה לך מקודש הקדשים מן האש, כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשם אשר ישיבו לי, קדש קדשים לך הוא'. והוא כלשון הכתוב כאן במנחה, ששיירי המנחה והחטאת הם בגדר נתינה של חלק גבוה מאישי ה', 'מן האש'. והוא מה שאמרו (פסחים נט): 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים', מאחר שאכילתם היא עבור אכילת גבוה.

* * *

זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו, עשירית האיפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב... חק עולם לה' כליל תקטר (ו, יג, טז)

קרבן מנחה זה מנחת־כהונה הוא, שכן ההדיוט מקריב אותו ביום חנוכתו לכהונה, וכן הכהן גדול מקריב אותו תמיד בכל יום.

ויש להבין מדוע יקריבו לשם קדושת הכהונה קרבן 'מנחה', והלא המנחה היא קרבן דל שרק העני מביא אותה בדרך כלל, ולמה לא יביאו הכהנים קרבן מן החי שיש להם חשיבות יתירה לעומת המנחה הדלה. ועיין באברבנאל שפירש, דבכך שהכהן גדול

בו גם כן: "כל זכר בכהנים יאכלנו... כחטאת כאשם תורה אחת להם, הכהן אשר יכפר בו לו יהיה" (i, i-1).
הרי שבשניהם כל כהן זכר רשאי לאכול מן הבשר, אך יש דין לתת בשרם לכהן המכפר ועוסק בקרבנם. וכך היא המצוה לכתחילה (העמק דבר לנצי"ב).

אמנם יש שינוי בסדר הדברים, בעוד שאצל האשם מקדים הכתוב לומר 'כל זכר יאכלנו' ורק אח"כ מפרש כי 'הכהן אשר יכפר בו לו יהיה', הנה אצל החטאת מקדים בתחילה את הכתוב שלפנינו ואומר 'הכהן המחטא אותה יאכלנו', ורק להלן אומר 'כל זכר בכהנים יאכל אותה'. ושינוי זה בסדר הדברים בין פרשה לפרשה צריך לתלמוד.

ואשר נראה בזה, דבחטאת מה שהכהן המחטא אותה יאכלנה, אין זה כזכות של תשורה ושכר על העבודה, אלא שכך הוא מהלכות סדר מעשה החטאת - שהכהן המחטא אותה יאכלנה. שאכילת הכהן היא חלק מן הכפרה ומסדר החטאת, ועל כן מתאים שהכהן המחטא אותה הוא יאכלנה, כי זה שהתחיל בכפרה ובחיטוי ראוי הוא שייאכל אותה. אלא שבא הכתוב השני ואומר, דלאו דוקא העוסק בחטאת הוא האוכל אלא רשאי להתחלק בזה עם שאר הכהנים - וכל זכר בכהנים יאכל אותה.

אבל להלן באשם שלא הקדים הכתוב לומר 'הכהן המכפר לו יהיה', משמע שאכילת הכהן 'המכפר' אינו דין בעצם האשם, שמי שמתעסק באשם הוא יאכלנה, ואין בכך שום תוספת מעלה בגוף הקרבן. אלא שבתוך כלל הכהנים שרשאים לאכול מן האשם, יש דין מיוחד שהכהן אשר יכפר בו לו יהיה, שיש לו זכות להיות ראשון לכולם. ומזה הטעם הקדים שם מעיקרא את דין האכילה לכל זכרי הכהנים, ורק אח"כ סיים ואמר 'הכהן אשר יכפר בו לו יהיה'. משא"כ בחטאת, אכילת הכהן המחטא אינה רק עילוי וזכות לכהנים, אלא שכך היא הצורה הנכונה מצד עצם סדר הקרבת החטאת, ולכן מקדים זאת ראשונה.

אכן נראה, דלמעשה גם בחטאת ישנה הסיבה הזאת ג"כ שהכהן המכפר יאכל אותה, לא רק מחמת עצם סדר הקרבת החטאת, אלא גם כזכות ושכר למי שהתעסק בקרבן שהוא רשאי לאכול ראשון לכולם. וההכרח לזה, ממה שנאמר באשם: "כחטאת כאשם תורה אחת להם, הכהן אשר יכפר בו לו יהיה", הרי שהשווה כלפי דין זה את החטאת ואת האשם, ולכאורה אם כדברינו דלעיל, הרי שני דינים נפרדים

הם, בחטאת - אוכל מצד סדר החטאת, ובאשם - אוכל מצד זכות קדימה לפני שאר הכהנים. אלא צריך לומר כאמור, דהסיבה שיש להקדים את הכהן המכפר באשם, ישנו באמת גם בחטאת. אלא דמלבד זאת יש דין נוסף להקדימו באכילת החטאת, מצד סדר החטאת.

הרי אפוא שבחטאת ישנן שתי סיבות שהכהן המחטא אותה יאכלנה: [א] לשלימות סדר החטאת. [ב] זכות קדימה כלפי שאר הכהנים.

* * *

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' וגו' (ז)
(א)

הכתוב ממשיך להלן לפרט את פרטי דיני אכילת השלמים, הן אכילת חלות התודה בשלמי תודה והן אכילת בשר השלמים בשלמי נדר ונדבה. ובהמשך (פסוק כח) מפרט את אכילת החזה והשוק ע"י הכהנים. כשהכותרת לכל הלכות אלו היא 'זאת תורת זבח השלמים'. דהיינו שפרטי הלכות אלו הם מהווים את התורה [ההגדרה] של זבח השלמים.

והיינו כפי שנתבאר בדברינו לעיל בפרשת ויקרא, אשר קרבן השלמים נקרא בהרבה מקומות בתורה בלשון 'זבח השלמים', מפני שעיקר עניין הקרבן הוא נתינת חלק מסעודתו של האדם לה'. על דרך לשון הגמרא על זבח השלמים 'עבד שרבו מצפה לאכול על שולחנו' (חגיגה ד:), כלומר שהמקריב עורך סעודה לשמחה, ומזמין כביכול את הקב"ה לבוא, כאשר מתוך הסעודה הלזו - שנקראת 'זבח' - מקדיש את האימורים לה', ודלא כשאר קרבנות שבהם כל עיקר הקרבן הוא לה', ולא רק נתינה מתוך הסעודה של האדם.

והנה כל פרטי דינים אלו הכתובים כאן בפרשת צו לא נזכרו לעיל בפרשת ויקרא, ששם נאמר רק: "והקריב מזבח השלמים אישה לה' את החלב... ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן... ואת היותרת על הכבד... והקטירו אותו בני אהרן המזבחה" וגו' (ג, ג-ה), שפירושו כאמור - שהמקריב מביא מתוך זבח השלמים שלו חלק לה'. אמנם לא נזכר לעיל בפרשת ויקרא שום פרט אודות דיני אכילת הבעלים או הכהנים כמו שנכתב לפנינו. ואילו כאן לא נזכר פרטי דיני ההקרבה לה'.

והביאור בזה, כי לעיל פרשת ויקרא מפורטים

וכן יש לתמוה בכל כגון דא, במקומות שחכמינו ז"ל מפרשים בקבלתם הפסוק שלא כפי הריטות פשוטו של מקרא - בכל אלו יש להבין אם כן מדוע כתבה התורה הדבר במשמעות אחרת מכפי האמת.

ואשר יש לבאר בזה, בהקדם כלל יסודי בצורת לשון תורה שבכתב - שדרך התורה לכתוב מצוותיה והלכותיה תוך כדי הדגשת והבעת העקרונות והרעיונות השורשיים של המצוה, ואין לשון התורה מתמקד בתיאור ההלכה הפרטנית ודרך ביצועה למעשה, ומזה הטעם התורה שבכתב נכתבה בלשון המביעה את תוכן ורעיון הדבר ומשמעותו הפנימית, על אף שמפני כן לא נודע לפעמים מריטות הלשון איך תתקיים ההלכה למעשה, שזה רק מסתתר בתוך עומק הדבר, וחכמי תורה שבע"פ ידעו לפרש על פי המידות שהתורה נדרשת בהן, או בדקדוק עומק הלשונות וקבלת הפירוש האמיתי, איך תקבענה הלכות קיום המצוה והמעשה אשר יעשון. והארכנו בזה במקום אחר (ראה מאמרי מבוא לספר בראשית - מאמר ז).

ומעתה נבוא אל פתרון לשון התורה ודרשת חכמים בפרשתא דידן. והנה מכך שכתבה התורה את דין 'פיגול' בצורה כזו שהאיסור הוא באכילת הבשר ביום השלישי, מכאן נוכל ללמוד כי אף שבפועל האיסור הוא במחשבתו בשעת ההקרבה, אולם יסודו ושרשו של דין פיגול בקרבן נובע באמת מהלכות צורת האכילה, דהיינו שהאכילה שלא בזמנה היא הגורמת פגם בקרבן שלא יהא נרצה לפני ה'. אלא שכדי לפסול בפועל את הקרבן מחמת כן, לא די במה שאכלו במציאות לאחר זמנו, דאחר שכבר קרב הקרבן כהלכתו ואף הורצה הדם ונזרק על המזבח כדין וכבר עלה לרצון לפני ה', לא יפסל הקרבן למפרע. אלא דרך הפסול הוא כאשר נעשים שני הדברים יחד - שאוכלו לאחר זמנו, אך עשה כן עוד בטרם עלה הקרבן לרצון. דאז מתקיים דבר זה שסיבת הפסול ישנה בכך שנפגמה צורת האכילה, ואף מציאות הפסול ישנה כיון שעדיין לא עלה הקרבן לרצון.

ונמצא שאם עומד לפני ההקרבה הלא עדיין עומד לפני האכילה, מאידך בשעת האכילה כבר עומד אחר ההקרבה - לפיכך לא תתכן שעת הכושר הראויה לפסול את הקרבן מחמת פיגול אלא כשמחשב בשעת הקרבתו לאכלו לאחר זמנו, אשר אז נחשב כאילו 'נאכל' השתא עוד בטרם הורצה

בעיקר הלכות ההקרבה לגבוה, שבתחילת פרשת הקרבנות מעמידים את צורת ואופי הקרבן כפי שהוא מובא לה', שזה עיקר משמעות שם 'קרבן' שהוא נקרב על המזבח לה'. ולכן אף בשלמים כתובים עיקרי הדינים מה הם האימורים הנקרבים ונקטרים על המזבח לה'. אמנם כאן בפרשת צו, הכתוב בא להגדיר כל קרבן מהו עיקר גדרו ותורתו - תורת העולה ותורת החטאת, תורת השלמים תורת האשם ותורת המנחה, ולפיכך ההדגשה כאן אינה על פרטי דיני ההקרבה כי אם על פרטי דיני עצם הקרבן, מה משמעותו ותוכנו. ולפיכך כאן נכתבו פרטי דיני הסעודה והזבח של השלמים, שזה עיקר תוכנו של קרבן השלמים, ואמנם שמתוך הסעודה הזאת מקריבים לה' את האימורים המסויימים שקבעה התורה לעיל בפרשת ויקרא. אבל עיקר האריכות בפרשת צו הוא על עצם החפצא של הקרבן מהו, ומאחר שקרבן השלמים הוא קרבן של סעודה - שממנו מקריב האדם לה', לכן יבואו כאן פרטי דיני הסעודה עצמה, כיצד לאכול את הבשר, את הלחם, ואיזה חלקים לתת לכהנים אוכלי השלמים.

* * *

ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה, המקריב אותו לא יחשב לו פגול יהיה, והנפש האוכלת ממנו עונה תשא (י, ז)

מריטות לשון הפסוק משמע שהכוונה, שהמותיר את בשר השלמים עד היום השלישי ואכל ממנו הרי זה 'פיגול' ועונו ישא. אולם חכמינו ז"ל פירשו שהכוונה כשמחשב בשעת השחיטה לאוכלו ביום השלישי, וכיון שבשעת ההקרבה קבע במחשבתו לאכול חוץ לזמנו, אזי הוי 'פיגול'. אבל אם לא קבע כן במחשבתו ורק הותיר אח"כ מהבשר חוץ לזמנו, אין זה בכלל פיגול המבואר בפסוק (רש"י כאן על פי תורת כהנים. ועיי' זבחים טז). ויש כאן אפוא חומרא וקולא, חומרא - שכבר בשעת המחשבה נפסל ונתפגל, קולא - שאם לא חשב בתחילה אף שבפועל הותיר הבשר ליום השלישי אינו בכלל פיגול.

וכאן עולה התמיהה, מדוע כשהתורה באה לצוות על איסור 'פיגול' על ידי מחשבה בשעת השחיטה, נכתב הדבר באופן כזה דווקא כאשר מובן מהפסוק שהקרבן לא נפסל כי אם כשאכלו ממנו בפועל ביום השלישי, ולא כתב כן בפירוש שדין פיגול אינו אלא כשחשב לאכול ביום השלישי.

בשמן ובדם שנאמר 'ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויז על אהרן' וגו', מעלה נטל אהרן יותר מבניו, לפי שהיה כהן גדול, שיצק על ראשו משמן המשחה, מה שלא עשה לבניו' (במדב"ר יב, טו) [ועיין מה שהאריך בזה במלבי"ם ויקרא ח, ט].

אמנם סדר הדברים צריך תלמוד.

ונראה לבאר בזה, כי הנה משחת המשכן ומשחת הכהנים, שתי פרשיות נפרדות הן ובשתי משיחות הכתוב מדבר. בראש ובראשונה נצטווה משה למשוך בשמן המשחה את המשכן ואת כליו, כדי להכשיר ולקדש את הבית ואת כל אשר בו. לאחר מכן באה פרשת משיחת הכהנים, שאף הם - בשל היותם מקריבי הקרבנות משרתי ה' - טעונים קידוש לעבודתם, אלא שמשחה זו היתה בנפרד, לאחר שהוקרבו הקרבנות ונזרק דמם, כדי להזות עליהם מתערובת הדם והשמן, שיש בכך הוראה מיוחדת על היותם 'משוחים לעבודה'.

ונראה הביאור בזה, כי יש הבדל בין תפקידו של אהרן הכהן לבין תפקיד בניו הכהנים, כי הכהנים מופקדים על עבודת המקדש והקרבנות, ובשל תפקידם זה צריכים קידוש הכהונה, אולם אהרן הכהן מלבד מה שהיה גם הוא כהן כמותם, היה גם 'כהן גדול' שזהו תפקיד אחר שהיה איש המקדש, כמו שהזכירה לו התורה: "ומן המקדש לא יצא" (ויקרא כא, יב. ועיין אבן עזרא ורמב"ן שם), דהיינו שהוא בן בית במקדש, בבחינת 'כלי המקדש'. [וביארו במקומו כי לכן בעבודת ה' הבית' מודגש בתורה שהתפקיד הוא רק לאהרן הכהן - "בהעלות אהרן את הנרות", ובלחם הפנים נאמר "יערכנו" והכוונה לאהרן הכהן - שכן על עבודת אלו הוא הממונה, והם רק שלוחיו. וכהני הדיוט ממונים על העבודה, דהיינו על עבודת הקרבנות]. וכן נאמר על הכהן גדול "וקדשתו" (כא, ח) שיש עליו קדושה מיוחדת - כעניין קדושת המקדש.

ומכאן נובעות שתי המשיחות: משיחת השמן הראשונה היתה יחד עם כלי המשכן, כמפורש בכתוב (פסוקים י-יב), שנמשח המשכן וכל אשר בו, המזבח וכל כליו, וכן יצק משמן המשחה על ראש אהרן לקדשו. הרי שאהרן נמשח בחדא מחתא יחד עם כלי המקדש - הווי אומר, אהרן הכהן הוא איש המקדש והוא בעצמותו בבחינת כלי המקדש. ובשל

הקרבן. ובעקבות כך ההלכה למעשה היוצאת מזה היא, שהקרבן נפסל רק באופן שבשעת ההקרבה כבר חישב לאכלו חוץ לזמנו, שבאופן כזה העמיד את הקרבן בצורה כזו שהוא מחשב מלכתחילה לאוכלו ביום השלישי, וממילא חשבינו כבר מעיקרא כאילו אכן נאכל חוץ לזמנו, ופיגול הוא.

וזהו אפוא הטעם שהלכה זו נכתבה דוקא באופן כזה כאשר המשמעות הפשוטה היא שאכל בפועל את הקרבן ביום השלישי, כי אכן האכילה העתידה היא היא שורש סיבת הפסול, והתורה הלא כותבת האיסור עם שורשו ויסודו, וכאן מחשיבתו התורה כאכילה ביום השלישי. שאילו היה נכתב בתורה להדיא הפסול באופן שחשב בעת ההקרבה, ולא היינו נדרשים לדרשת חכמינו להבין זאת, היה מובן לן כי סיבת הפסול היא דין 'בהקרבה' שעצם המחשבה פוגם את הקרבן, ובאמת כפי האמור אין זה כך, כי גדר הדבר הוא כאמור שנפסל משום שנחשב כאילו נאכל ביום השלישי. ולכן נכתב האיסור בלשון מדוקדק כזה, באופן שצריכים עדיין להיסמך על תורה שבע"פ שתדע לפרש את דרך קיום האיסור כפי האמת.

* * *

ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אותו לקדשו... ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויז על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו (ח, יב, ל)

שתי פעמים נמשח אהרן בשמן המשחה. בפעם הראשונה נמשח אהרן הכהן בלבד - בלא בניו ובגדיו, ובפעם השנייה שוב נמשח אהרן - עם בניו ובגדיו יחדיו. ויש להבין שתי משיחות הללו למה לי.

והנה המשיחה הראשונה היתה לפני הקרבנות, והיתה רק לאהרן הכהן בלבד - ללא בניו. ואילו המשיחה השנייה היא אחרי הקרבנות המילואים [פר החטאת ושני האילים], ובה עירב משה את שמן המשחה יחד עם הדם אשר על המזבח, וכך היוז על אהרן ועל בניו ועל בגדי הכהונה.

וזהו גופא היתה צורת משיחת בני אהרן, באופן המבואר בפסוק כאן, שלקח משה מן הדם ומשמן המשחה, והזה עליהם מן התערובת, ובכך הם נתקדשו לכהונה.

וכן מבואר להדיא במדרש - 'אהרן ובניו נתקדשו

ישראל, שהוא טהור מליכנס שם מצורעים, מכאן שקדשים קלים נאכלין בכל העיר'.

ומבואר שיש הפרש בין קרבן השלמים של שבעת ימי המילואים, לשלמי ציבור שביום השמיני למילואים, שרק זה היה עליו דין קדשים קלים. ואכן שלמים אלו של יום השמיני למילואים הותרו לבנות אהרן, ולא היה מיועד דווקא לזכרים מבני אהרן ככתוב 'אתה ובניך ובנותיך אתך'.

אך יש לעמוד על עיקר הדברים, איך שייך שיהיו שלמים 'קדשי קדשים' וצריכים להיאכל על ידי הכהנים ובמקום קדוש, הרי כל מהותו של קרבן השלמים שייך לכאורה רק כהגדרה של 'קדשים קלים', שכן מהותו הוא סעודת זבח שהמקריבו משתף בה את אכילת גבוה [כפי שנתבאר במקומו]. ואיך יתכן שיהיה דין שלמי ציבור, שיש עליהם חומר של קדשי קדשים, שנאכלים לפני מן הקלעים במקום קדוש ולא בכל מקום טהור בכל העיר ירושלים, וכן נאכלים רק לזכרי כהונה.

ואשר מבואר מכל זה, שאין שלמים אלו של 'איל המילואים' כשאר שלמים דעלמא, ואדרבה גדרו הפוך, שבכל שלמים הרי המקריב הוא העושה סעודת ידיות ומשתף בה את ה', כלשון הגמרא על זבח השלמים 'עבד שרבו מצפה לאכול על שולחנו' (חגיגה ה:), כך שעיקר עניין הקרבן הוא נתינת חלק מסעודתו של האדם לה', ולפיכך נקרא בהרבה מקומות בתורה בלשון 'זבח השלמים' שכן היא סעודה של המקריב אשר בו מזמין כביכול את הקב"ה לבוא, ומקדיש ממנו האימורים לה'.

אך כאן בשלמי איל המילואים, שהיא ג"כ סעודה משותפת בבחינת ידיות, אולם כאן היא סעודת ה' שבה נקראים הכהנים להסב לסעודה זו בגדר ידיות, אשר בכך נשלמת עבודת קידוש הכהנים. והנה דווקא משום ששלמים הללו הם קדשי קדשים לפיכך הרי זה מראה על ידיות מיוחדת לכהונה, אבל אם היו בגדר קדשים קלים ככל קרבנות השלמים, הרי זה שייך אצל כל עם ישראל המקריבים תמיד שלמיהם בדרך זו. אלא לאות קירבה מיוחדת בשלמים הללו, הקריבו שלמים כאלו שהם קדשי קדשים מצד עצמם, והכהנים רק משתתפים בסעודת ה' זו.

כך הם נמשחים יחד, שהכהן גדול נמנה כאן בשורה אחת עם כלל המשכן וכל אשר בו.

אמנם אחר הקרבת הקרבנות היתה משיחה מחודשת, כאשר השמן מעורב עם דם הקרבנות, להורות כי הנמשחים בשמן זה שייכים ומופקדים לעבודת הקרבנות, כך שהשמן עצמו הוא כשמן של 'הקרבנות'. וכאן כבר נמשחו גם בני אהרן יחד עם אהרן בעצמו, וקידוש הכהנים כאן הוא על עבודת הכהונה הרגילה. וזה שייך יותר לקרבנות ואינו שייך כלל לקדושת כלי המקדש. אלא שאהרן הכהן נמשח גם במשיחה הלזו, שכן יש בכלל מאתיים מנה, שכהן גדול יש בכללו גם כהן רגיל. ויש לו שני הגדרים יחד.

וזהו אשר נמשח אהרן הכהן פעמיים - מצד שני דינים שונים; המשיחה הראשונה - בתורת חלק מהמשכן וכליו, והמשיחה השנייה - בתורת כהן מכהני העבודה.

וזה גם היסוד לכך שדין משיחת כהן גדול נוהגת גם לדורות משא"כ משיחת שאר הכהנים, וכמשמעות הכתוב בפרשת פקודי (שמות מ, טו) 'והיתה להם משחתם לכהונת עולם לדורותם'. וכן הוא ברמב"ם (כלי המקדש א, ז), שאף הביא את דין משיחת הכהן גדול כחלק מדיני שמן המשחה, שעל ידו קידשו את הכהנים המשוחים וכלי המקדש.

* * *

בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו (ח, לא)

נצטוו לאכול את איל המילואים, שהוא קרבן שלמים, במקום קדוש בפתח אהל מועד. על אף שסתם שלמים נאכלין בכל העיר (זבחים נה:), כך הוא דין שלמים דעלמא שיש לו דין 'קדשים קלים', אבל איל המילואים היה לו דין 'קדשי קדשים' וכמו שפירש רש"י בפרשת תצוה (שמות כט, לא) 'שהשלמים הללו קדשי קדשים היו'.

וכיוצא בזה פירש רש"י לקמן בפרשת שמיני (י: ד) על הפסוק 'ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור' - 'וכי את הראשונים אכלו במקום טמא, אלא הראשונים שהם קדשי קדשים הוזקקו אכילתם במקום קדוש, אבל אלו אין צריכים תוך הקלעים, אבל צריכים הם להאכל תוך מחנה

מה ידידות מנוחתך

מערב מזמינים כל מיני מטעמים מבעוד יום מוכנים

בשולחן נפסק - 'יסדר שולחנו ויציע המיטות ויתקן כל ענייני הבית, כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת. הגה - ויהיה שולחנו ערוך כל יום השבת, וכן המנהג, ואין לשנות' (או"ח סימן רסב סעיף א).

ובפשוטו הוא מדיני 'כבוד השבת', אולם נראה שיש בזה גם ממצות 'ברכת השבת' לעשות השבת ליום מבורך, כמו שברך ה' את היום השביעי ככתוב 'ויברך אלוקים את יום השביעי'. והיינו ע"י שהשולחן ערוך הוא מוכן בכל מיני מטעמים, והא גם מה דאיתא ברמב"ם - וכל המרבה בהוצאת שבת ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח (הלכות שבת פרק ל). ובשו"ע - 'ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו' (סימן רנ סעיף ב). ועיין במשנ"ב - 'טוב ליזוהר שלא לפחות משני תבשילין' (סימן רמב סק"ב). ומקורו במגן אברהם בשם הזוהר (זוהר ח"א דף מח:).

חפציך אסורים, וגם לחשוב חשבונות

נוסף על איסורי מלאכה יש איסור נוסף הנלמד מדברי קבלה, והוא העיסוק בצרכי חולין של האדם, דכתיב - אם תשיב משבת רגלך 'עשות חפציך' ביום קדשי, וגו' וכבדתו מעשות דרכיך 'ממצוא חפצך' ודבר דבר. ואמרו בגמרא - 'רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרויהו, חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת, ואמר רבי אלעזר פוסקים צדקה לעניים בשבת וכו', ותנא דבי מנשה משדכין על התינוקות ליארס בשבת, ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות, אמר קרא ממצוא חפצך ודבר דבר - חפציך אסורים, חפצי שמים מותרין'.

וברמב"ם - יש דברים שהן אסורין בשבת, אף על פי שאינן דומין למלאכה וכו' ומפני מה נאסרו, משום שנאמר, אם תשיב משבת רגלך, עשות חפציך ביום קדשי (שם פ"ד ה"א). וכמו שביאר שם איזה עניינים אסורים מחמת גדר זה.

וגדר האיסור בזה אף שאין זה דומה למלאכה וגם אין בהם טירחא. אלא גדר איסורם משום שהם חפציו של האדם, ואסור להתעסק בהם בשבת שהוא

יום קודש לה', ויסודו בדין 'קדושת השבת' וכמו שאמר הנביא - עשות 'חפציך' ביום 'קדשי'. ולכן העיסוק באותם עניינים כשהם חפצי שמים מותרים.

הלוכך תהא בנחת, עונג קרא לשבת

על פי דברי הגמרא - מעשות דרכיך - שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול וכו' (שבת קיג:).

הלכה זו של 'הלוכך בשבת' יש בה דין מחודש, שלא רק שנאסרו מעשים מסויימים שהם מלאכה או מעין מלאכה, אלא גם בצורת החיים יהיה בשבת סדר מיוחד, שלא ינהג האדם עצמו צורת חיים של חול. ומשום כך דייקו חכמים בלשונם 'שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול'. כלומר, שלא עצם המעשה הוא האסור, אלא עניינו הוא שלא יהיה להילוך בשבת אופי של ימות החול, אלא אופי מיוחד יהיה לו המתאים לשבת, כי בשבת מוטל עלינו לעשות את צורת החיים עצמה עם צביון של שבתה ומנוחה.

ואמרו בגמרא שהאיסור להלך כמו בחול היינו לפסוע פסיעה גסה (שבת קיג:). ובשו"ע - אין לרוץ בשבת וכו' (סימן שא סעיף א'). כלומר שזה קובע את אופי ההילוך, כיון שדרך חול הוא למהר ולרוץ אחרי עסקיו. ויש לבארו על פי מה שכתבנו (בן מלך שבת קודש שער ג מאמר ד' טועמיה חיים זכו') שצורת המנוחה של שבת, הוא לעשות את השבת כיום של חיים'. שכל עשייה שאין תכליתה בעצם עשייתה, אלא היא באה כאמצעי עבור תועלת הנמשכת ממנה, נחשבת כמלאכה ועבודה. והדברים המותרים בשבת, הם רק פעולות חיים, שעשייתם הוא עצם החיים. ובזה יש לבאר גם איסור זה של ריצה ופסיעה גסה. שההילוך של חול הוא הילוך של אמצעי כדי להגיע לאיזה מקום, והילוך מסוג זה הוא הילוך עם אופי של חול, סגנון של עשייה. אבל בשבת 'לא יהא הילוכך של שבת, כהילוכך של חול'. ההילוך של שבת הוא הילוך עם 'אופי של חיים', צורת הילוך של טיול שמתהלך לאיטו להנאתו כמתענג על עצם ההליכה.

השינה משובחת

איתא בספרים ש'ב'ת' נוסריקון 'שינה בשבת תענוג' (ילקוט ראובני ואתחנן), ופשוט שאין הכוונה

דאיתא על האריז"ל שהיה מרחש בשפתיו בשינה של עונג השבת, ואמר שלמד אז סודות עליונים ונפתחו לו שערי רזין וסודות התורה לאין שיעור (פרי עץ חיים).

כי באמת אפילו מי שנכנס לשבת כשהוא עייף ומותש ממשא ועמל ימות החול, השבת מחדשת בו כח ומרעננת את חיותו ומרבה עצמה לאין אונים, מרוב מתקיות קדושתה ועונג רוממותה ובגין הנשמה היתירה חש האדם כאילו ניתן לו דם חדש בעורקיו. וכן העידו על אנשים גדולים שניכר עליהם בשבת כאילו נוצר בקרבם אדם חדש. והוא מעצם סגולת השבת השייך לכל אחד מישראל, אלא שצריך להיות מודעים ופתוחים לקבל שפע רוחני זה.

וממילא אין כלל מקום לשינה של עייפות והתמוטטות כמו בחול, אמנם השינה אשר שבחו אותה בשבת, היא שינה של חיים ותענוג, שינה הבאה מתוך שביעה ודושן. שינה הבאה מתוך ביסוס ורוחב לב ומתוך שנפשו טובה עליו, אשר מתוך רגיעת הנפש ומנוחת עידונים, הוא בא לידי תנומה.

וביארנו לעיל שאחד מיסודות השבת שכל הפעולות שנעשים בו הם פעולות של חיים, שעוסק בהם לשם עצמם ולא עבור מטרה אחרת. וכן בעיני השינה, שבימות החול היא באה להפיג עייפות או להחליף כח, והוא בחינת מלאכה שבא כאמצעי ומילוי חסרון. אבל השינה בשבת היא שינה של חיים סוג שינה בבחינת 'נים ולא נים', אשר מרגיש בה ומתענג עליה, כמו אדם השבע משינה שמרגיש בנמנומו את העונג בשנתו, אין זו שינה של ניתוק מהחיים, אלא שינה של מדושני עונג, ובו מסוגל האדם לקלוט סודות התורה ועניינים עמוקים שאי אפשר לקלטם רק במצב כזה.

לשינה של עייפות, שהרי שינה כזו הוא בוודאי עובדין דחול. ובוודאי שאין לייחס כל מעלה לשינה כזו שאוחזים אותו חבלי שינה ושוקע בה באין אונים, גם אם לא יגונה מי שנאנס לשינה, אולם אין כל מקום לומר על זה 'והשינה משוכחת' כאשר שורה האדם בה כמי שאינו, ועל זה אמרו חז"ל שהוא אחד משישים במיתה (ברכות נז:).

והנה, בעוד ששינת הלילה היא הזמן הפחות בערכו של חיי האדם, שכן אינה רק כהכנה והחלפת כח לקראת היום הבא, הרי מנוחת השבת היא פיסגתו ושיאו של השבוע, ואפילו הלילה של שבת נחשב כיום, כידוע מהמדרש ('בר"א יא, ב), שאור הגנוז שימש בשבת ל"ו שעות.

השינה של שבת היא מנוחה של תענוג, ואינה כהכנה ואגירת כח לקראת היום הבא. ואלו העושים את השבת למנוחה ואגירת כח עבור ימות החול, הופכים את היחס האמיתי בין החול והשבת, מורידים ח"ו את השבת למדרגת משמש לחול. שנמצא שהשבת מכין לחול והרי זה היפך השבת. והרי כל צורת השבת היא שימות החול הם ימים של הכנה, והשבת הוא היום של התכלית והמטרה שאינו מכין לחול. ועיין במ"ב (סימן רצ) בשם ספר חסידים - 'לא יאמר נלך ונישן, כדי שנוכל לעשות מלאכתנו במוצאי שבת, שמראה בזה שנח וישן בשביל ימות החול'.

השינה של שבת, אשר עליה נאמר 'והשינה משוכחת' 'שינה בשבת תענוג', היא שינה של תענוג ועידון, כלומר שינת השבת אינה שינה של סילוק החיים כמו בחול, אלא אדרבה היא מנוחה של תוספת חיים והתעצמות הנפש, בחינת עליית הנפש, ושינה כזו היא 'אחד משישים בנבואה' (שם), וכמו

חכמה ומוסר

ההכנה למצוה

התבוננות לקראת קיום מצוה

רוח בו ובא לקיים את המצוות באופן הראוי, צריך לתת לבו ודעתו בשלב ההכנה למצוה, הן במצוות התדיריות כגון תפילה וקריאת שמע, ברה"מ"ז, ציצית ותפילין, לימוד התורה צדקה וחסד. וכדומה. והן במצוות הזמנים והמועדים, מצה וסוכה שופר ולולב

קיום המצוות אף שיוצאים בהם ידי חובה כשנעשים כהלכתם, אולם קיומם בשלימות הוא כאשר נעשים מתוך יישוב הדעת במתינות ובהתבוננות, כי גדולה עד מאד מעלת 'ההכנה למצוה'. וכל איש אשר

נר חנוכה ומגילה וכו'. וכן במצוות המזדמנות מפעם לפעם, כגון קביעת מזוזה, עשיית מעקה, שילוח הקן. והנה מלבד שיש בכך משום כבוד המצוה וייקור ערכה שאינו מקיימה כבדרך אגב וכממרה להיפטר ממנה, חייב האדם בזה משום קיום המצוה כתיקונה ושלימותה בצורתה הנכונה.

וכמו שכתב ב'מסילת ישרים' (פרק יז) - 'ומן המעשים המדריכים את האדם לבוא לידי מידה זו - טהרת המחשבה - הוא ההזמנה לדברי העבודה והמצוות, והיינו, שלא יכנס בקיום המצוה בפתע פתאום שאין דעתו עדיין מיושבת עליו ויכולה להתבונן במה שהוא עושה, אלא יזמין עצמו לדבר ויכין לבו במתון עד שיכנס בהתבוננות ואז יתבונן מה הוא הולך לעשות ולפני מי הוא הולך לעשות, שהרי בהכנסו בעיון הזה, קל הוא שישליך מעליו הפניות החיצוניות ויקבע בלבו הכוונה האמיתית הרצויה.'

דרכי ההכנה למצוה

והנה ההכנה למצוה יש לה שלשה חלקים.

(א) היסוד הראשון בהכנה למצוה הוא לימוד ודיעת הלכותיה, לדעת לקיימה באופן המושלם על כל פרטיה ודקדוקיה, ולא יפסידנה או תהיה פגומה ח"ו בשל אי ידיעת פרט מסויים. וכדאמרו 'ולא עם הארץ חסיד ואין בור ירא חטא'.

(ב) ואחר שכבר ידועים לאדם היטב כל פרטי הקיום המעשי, בא שלב ההכנה של ידיעת כוונת המצוה, שבכדי לקיים אותה באופן נכון עליו להשכיל לדעת מה תוכנה ועניינה של המצוה, האם היא באה לבטא הכנעה או שמחה או זכר לנס. וכל מצוה ומצוה יש לה את כוונתה ורעיונה. ובכדי לבוא לידי קיום נכון מוטל על האדם להתבונן לדעת מה משמעותה של המצוה ומהו טעמה.

(ג) והנה בכדי שיהיה קיום המצוה בצורה מתוקנת ומושלמת, אין די בכך שידוע בשכלו את עניינה ומהרהר עליה ומעבירה במחשבתו בעת קיומה. כי כוונה כזאת אין לה חיבור וקשר לעשייה, אלא המצב הנצרך לשלימות המצוה הוא לעורר בלבו את רגשותיה של מצוה זו. וכגון כשבא לכרוע במודים יעורר בלבו רגשות הודאה והכנעה, אשר על ידי הכריעה מבטא אותם בפועל. וכמו"כ לפני כל אמירת הלל תהיה ההכנה לעורר בנפשו רגשי אושר והתפעלות על הניסים שה' מחולל לעם ישראל

ומנהיג אותם בהנהגת פלא, רב ריבם ומגביר עליהם חסדו ומרומם קרנם, ומתוך רגשות אלו יקרא את ההלל.

וההתכוננות למצוה בחלק זה הוא לעסוק בנפשו בשיעור הזמן הנצרך להחדיר בה רגשות מצוה זו.

ובמיוחד כשמתכוננים לחגוג ולעשות שבתות ומועדים, שעל האדם להכניס עצמו לאווירה המיוחדת של הימים הללו, השראתם ורעיונם, שכאשר יבואו ימי המועד יהיה כולו אפוף ברגשות החג ומצוותיו.

וכגון לקראת עריכת סדר ליל פסח יעסוק בהכנה רבתי לעורר נפשו בחדוות גאולת מצרים שיראה עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וברוב שמחה יבוא לחגוג ולהלל את ה' ולאכול את סעודת הגאולה. וכעין זה לקראת כל מועד ומועד.

ההכנה לתפילה

והנה בתפילה כשבא לעמוד לפני ה' ולשפוך שיח לפניו, יש חובה מיוחדת להתכונן לכך כראוי, שמעמד זה והעבודה הרוממה מחייבים יישוב דעת מיוחד ותוספת הכנה, ועל זה דרשו (שבת י.) את הפסוק 'הכון לקראת אלוקיך ישראל'.

והיינו מה דאיתא במשנה - 'חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוונו את לבם למקום' (ברכות ל.). וכדכתיב - 'אם אתה הכינות לבך ופרשת אליו כפיך' (איוב יא.).

ולכן כשמתכונן האדם לתפילה עליו לעסוק בהתבוננות עמוקה בגדלות השי"ת, ויתעורר להביא בנפשו יראת הרוממות ויבעיר בלבו רשפי אש אהבתו יתברך. ובכך תהא תפילתו מתוך רגש עמידה נכונה לפניו.

וכמו כן טרם בואו להתפלל צריך לעסוק בהכנה פרטית לכל חלק וחלק ממנה, שהרי התפילה היא מערכה גדולה הכוללת כמה עניינים שונים, אשר לכל אחד מהם נצרך סוג רגש והתעוררות בפני עצמו. שלקראת אמירת השבחים בפסוקי דזמרה צריך לעורר בלבו התפעלות והתרגשות מגדולת מלכות ה' אשר הוא בורא ומנהיג את העולם ברוב חסדו וטובו ובתועפות גדלו.

וכאשר מכין עצמו לתפילת העמידה הרי כל ברכה וברכה יש לה תוכן מסויים פרטי עם סוג הרגש השייך לה. וצריך להתכונן לכל ברכה בשני חלקי

לרגש עסיסי ופנימי יותר, אולם הדרגה הגבוהה ביותר היא, שרגשות המצוות יהיו כל כך תוססים בקרבו ופועמים בנפשו עד שיפעלו בלבו מאליהם בבחינת 'והיו רגלי מוליכות אותי לבית המדרש' (ויקרא רבה לה, א). ועבודת האדם היא לעלות במדריגות הדעת וטהרת הלב ולזכך את טבעו באופן שיהיו כל רגשות הקודש חלק מעצם אישיותו. ותהיה כל מציאותו מלאה וגדושה בתסיסה מתמדת של כל רגשות הקודש הראויים, אהבת ויראת ה', אהבת חסד ומשפט, עדינות והגינות, צניעות וענווה, שמחה בה' והשתוקקות להשגתו, וכו'. עד שכל מצוות התורה יהיו תואמים את רוחו ועצמותו, וב'גוף' מעשה המצוה תהא נתונה 'נשמת' הרגש והיו לחטיבה אחת. וכאשר מגיע האדם לדרגה זו הרי היא העמידה הנשגבה בשלימות צורת הופעתו לפני ה', ואז ישתעשע במצוות ויתענג על ה'.

מסכת **בן מלך**

אדר ב' פ"ד
בס"ד

ברכת מזל טוב

מקרב לב אנו משגרים את ברכותינו המאליפות, למעלת כבוד האי גברא רבה ויקרא, ידיד נאמן לבית השם, עמוד הצדקה, המרבה לפזר מממונו למטרות חסד קדושות ונאצלות, גדול העושים ומעשים לטובת קהילת הקודש, לב חכם לוקח מצוות, רב חסד להטיב לכלל ולפרט, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, איש חי רב פעלים וכביר המעש לתורה ולתעודה, ממקימי עולה של תורה ידיד נאמן בכל מאודו למפעל הקדוש של עיריית והוצאת כתבי רבינו בעל הבן מלך זצוק"ל

הרב דוד מינצברג שליט"א
 אשר זכה להימנות כפטרוך בהדפסת
 מהדורה על שמו בסידרת "בן מלך על התורה"
 ואתו עמו נות ביתו החשובה תחי' תזמנת נאמנה בכל מפעלות הקודש

לרגל שמחת נישואי בנו
 החתן החשוב **שמואל** הי"ו
 עב"ג בת לדידנו
 הרב **זאב גוטפרב** שליט"א
 מתומכי המכון

יחי רצון שיזכו הוא ומשפחתו לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה, וזכות החזקת והקמת התורה תעמוד לכם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה ולברכה אמן.

בברכה
 הנהלת המכון
 אריה קרישביסקי

ההכנה האמורים הן 'דיעת עניינה' והן 'התעוררות רגשית'. לדוגמה כאשר מתכוונן לברכת 'ירושלים', תחילה יש לו לדעת באופן של ידיעה מה משמעות הבקשה, ומדוע אנו זקוקים לה. וכאשר יהיה הדבר נהיר וברור לו, יפעיל בנפשו את הרגש לכך, על ידי התבוננות עד כמה דואב הלב שעירי האלוקים מושפלת ובוזיה ושכינתא בגלותא, ועד כמה כואב לנו על שאין הקב"ה מולך ממנה עלינו כמלך היושב בתוך עמו. וכן לפני ברכת 'ראה נא בעינינו' יתבונן כמה זקוקים עם ישראל לגאולה עד שירצה בזה מאד, ומתוך כך יאמר ברכת בקשת הגאולה. ולפני ברכת 'רפאנו' ירגיש בעצמו כאבם של החולים שמייחלים לרפואה וארוכה, ומתוך רגשות רחמים וחסד יאמר רפאנו. וכמו כן לפני כל ברכה וברכה, עליו להתבונן ולהלביש את עצמו ברגש המביא לאמירתה, כי אין התפילה ראויה ומתוקנת, כי אם כאשר בעת אמירתה לבו ורגשותיו מזדהים ומחויבים עם תוכנה.

**להרגיל את עצמו שעשיתיו
יהיו בהתבוננות ורגש**

ולשם כך נדרשת הכנה רבתי תמידית, כי אין הרגש מתעורר מאליו בכל עת, אלא נזקק להתבוננות ועיבוד הלב. ואם יעבור האדם מעשיה לעשייה בלי שיקדיש זמן וישקיע מאמץ להתבוננות והתעוררות הרגש הרי כל מעשיו יהיו יבשים חסרי נפש ולב. וזאת היא ההכנה העיקרית הנצרכת למצוה, להביא את עצמו לרגשות המצוה ואז לא תהיה עשייתו מנותקת ממנו כמעשה גרידא, אלא כל מעשה יאה לבבי ונפשי, שזוהי צורת הקיום הנכונה.

ועל האדם לחנך את עצמו בדבר חשוב זה, עד שיגיע למצב שלא ויכול לסבול עשייה שאינה צמודה עם רגש אמיתי, ויתבונן כמה חסר טעם הוא עשייה בלי משמעות ובלי לב, ומה גודל החרפה לאדם כשעושה מעשים ביבשות בלי טעם ובלי ריח.

והנה במידת הרגש ישנם הרבה דרגות, וככל שירבה להתבונן יזכה

אדר ב' תשפ"ד

ליהודים היתה אורה - אורה זו תורה

הננו להודיע לשוחרי תורת "בן מלך"
 כי במסגרת הההדרה המחודשת של כל ספרי בן מלך על המועדים, יצאה לאור
 מהדורה חדשה - מתוקנת מורחבת ומהודרת
 של ההגדה המבוקשת שאזלה מן השוק

הגדה של פסח - בן מלך

ההגדה אשר מאירה את סדר ליל הפסח באור חדש
 בו משובצים ביאורי ומאמרי רבינו בעל ה'בן מלך' זצוק"ל
 במקביל לכל מצוות והלכות סדר ליל פסח ועל כל נוסח ההגדה
 בתוספת כמה מעלות במהדורה החדשה

במהדורה זו

התוכן נערך מחדש בהגהה
 מדוקדקת והרבה הוספות

• עומד בסידור חדש בהידור ופאר רב
 כראוי לשולחן מלכים

• בסוף ההגדה נדפס שיר השירים
 עם ביאורי רבינו זצוק"ל
 ומעלות רבות נוספות כאשר תחזינה עינים

משכו וקחו לכם את אור חג הפסח

ניתן להשיג אצל הנציגים בקהילות
 וכן יופץ בעז"ה בחנויות הספרים המובחרות

בברכת התורה
 הנהלת המכון

בחסות

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,
 נא לפנות ל-054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com